

A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISTERIUM MEGBIZÁSÁBÓL

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ

Budapest, V., Báthory-utca 19.

KIADJA: DR. LENDL ADOLF, »A TERMÉSZET« MELLÉKLAPJAKÉNT

Budapest, II., Donáti-utca 7.

A »HALÁSZAT« előfizetési ára 3 korona — »A TERMÉSZET«-tel együtt 6 korona.

Fertőzhetik-e paraziták a halaszvizet?

A közelmúltban egy balatonmelléki lap nyomán került a fővárosi napilapokba az a hír, hogy a Balaton vize *fertőzve* van s emiatt tömegesen pusztulnak ott a halak.

A hír méltán keltett széles körben feltűnést, mert eltekintve attól, hogy a magyar tenger kultusza örvendetesen terjed, a tónak olyan használatáról esett szó, amely legősibb s világhírt szerzett a Balatonnak.

A cikk szerint »tömegesen láthatók kisebb-nagyobb, néha óriási döglött pontyok, amint a víz színén úsznak, sőt gyakran akadnak ilyenek a hálókba is. Ezeket, mondja a cikk írója, »élősdiek — paraziták — ölték meg, a melyeket idegenből (Wittingauból) szállított pontyivadékkal hoztak a Balatonba. A víz tehát fertőzve van a pontyokra nézve végzetes élősdiekkel, kicsiny, pióczaszerű állatokkal, a melyek a halak szilványíveit lepik el, ott szaporodnak, kiszívják a hal életnedveit, a mi csakhamar ezek elhullására vezet.« Szól még végül egy gyógyítási módról is, »de a minnek a Balatonban foganatja nem lehet, vagyis a megfelelő orvoslás hiányában a veszedelem végnélkül elszaporodik s csak pusztulás lehet a vége, épen úgy, mint a szőlőknél a filoxerának.«

Mint ezekből az idézetekből kitetszik, a közlemény úgy van tartva, hogy laikus előtt épen nem látszik valószínűtlennek. Természetes tehát, hogy sokan akadnak, akik — mint ezt a tapasztalás mutatja — a nekik megvételere kínált balatoni halat, mint inficiált vízből eredőt, visszautasítják. Ime, így termi gyümölcsét egy meg gondolatlanul, — lehet jóakaratból — de kellő tudás és ezért alaptalanul világgá bocsátott hír, végzetetlen kárára egyeseknek és hazánk közgazdasá-

gának. Eme körülményekre tekintettel, hasznos munkát véltünk végezni, a midőn a helyzet tökéletes megvilágításával a tényállást megismertetni s ezzel együtt a közlemény nagy állításait valódi értékükre redukálni akarjuk.

Kezdjük azon, hogy illetékes helyen: a balatoni halászati részvénytársulatnál, mint amely vállalat tudvalevőleg ezidő szerint egyedül halásztat a Balatonon, azt a felvilágosítást nyertük, hogy ők is olvasták a szóban forgó közleményt s azonnal intézkedtek, hogy ilyen halakból mentől többet gyűjtsenek a halászok össze s haladéktalanul szolgáltatassák be, hogy azokat az igazgatóság tudományos vizsgálat tárgyává tétethesse. Ám az eredmény az volt, hogy *egyetlen példányt sem sikerült kapniok az egész Balatonon.* Az utólagosan kihallgatott halászgazdák pedig oda nyilatkoztak, hogy *akadt ugyan az idén is egy-egy döglött ponty, mint más években is lenni szokott, de mert semmivel sem volt több mint máskor, ügyet sem vetettek rá.*

Már ez a két tény fényesen mutatja, hogy a turistamódon utazó cikkíró által tapasztalt döglött halak nem *vízfertőzésnek*, avagy *járványszerű betegségnek* estek áldozatul, következésképen hogy az erre vonatkozó állítások s abból vont következtetések tévesek.

De tévesek azért is, mert aki valamennyire tisztában van a parazitológiával, az nagyon jól tudja, hogy nemcsak a szárazon, de a vízben is bőven vannak élősdiek s ez utóbbiak erős kontingensét adják amaz állatoknak, a melyet »halellenség« név

alatt foglal össze a halászati szakirodalom. Azok a bizonyos pióczaszerű állatok, melyeket a czikk szerzője a döglött halakon megfigyelt, ősidők óta lakják a Balatont, valószínűleg sokkal nagyobb számmal, mint a Wittingau halastavakat, a mennyiben ez utóbbiak akként kezeltek, hogy a bennök felgyülemelő halellenségek, ezek között tehát a bizonyos pióczák is, időközönként a tavak kifagyasztásával rendszeresen pusztítva lesznek.

Itt közbevetőleg megemlítem azt is, hogy a wittingau import tekintetében is helyesbítésre szorul a czikk, mert eddigelé egyetlen pontyvadéket sem hoztak a Balatonba Wittingauból. A Balatonba eresztett pontyvadékok kivétel nélkül hazai telepekről valók s csupán a három évvel és azelőtt kihelyezett süllő ikrák eredtek Wittingauból. De hogy ezek révén sem lett a Balaton vize fertőzve, arra nézve elég bizonyíték az, hogy a vélt epidemia nem a süllőket, hanem a pontyokat bántja.

Visszatérve a pióczaszerű élősdiekhez, meg kell jegyeznünk, hogy eme halellenségek mindenütt bőven találhatóak s nemcsak pontyot, de akármelyik halat, különösen pedig a sima és vékony bőrűeket, köztük a harcsát szeretik nagyon. Főleg akkor támadnak tömegesen, ha a hal valamely ok következtében elbágyadt, önmagával tehetetlenné vált. Aki például iszapos helyen látott tanyát vetni, kivált ha sok hal van a hálóban s e miatt a kiszedés hosszasan tart, nem ritkán észlelheti, hogy némelyik az iszapban megrekedt ponty pióczákkal megrakva kerül ki a

hálóból. Következménye ez annak, hogy az illető hal a szenvedett légzési zavarok miatt annyira elerőtlenedett, hogy az illető vérszopók ellenében egészen tehetetlenné vált. Kétségtelen, hogy a paraziták a halat meg is ölhetik, ám de ez köztapasztalás szerint csak kivételesen történik, mert a rendes az, hogy tömegesen csak akkor települ rá, ha egyéb ok folytán erőbeli hanyatlása már bekövetkezett. Más szóval, a *halellenségek okozta halpusztulás, eredjen az bármiféle állattól, soha sem lehet járványszerű.*

Járványszerű halbetegséget egyébként, a bakteriologia mai állása szerint, állatoknál úgy mint embereknel csakis a baktériumok, ezek a parányi, emberi szemmel meg nem különböztethető szervezetek okoznak. Önként folyik ebből az az igazság, hogy a míg czikkíró szabad szemmel látja, avagy láthatja azt az állatot, mely a hal megbetegedését, esetleg halálát okozta, mindaddig nem a *tömegesen pusztító epidemiával*, hanem a jóval veszélytelenebb *sporadikusan jelentkező bajjal* áll szemben. Már az azután igaz, hol ily esetek ellen védekezni a Balatonnál nem igen lehet, de hát vigasztalódjék azzal, hogy a szerves életnek közös sorsa a pusztulás s épen valami alakban a halak életére nézve is elmaradhatatlan a szomorú vég.

Olyan köznapi dologgá zsugorodik tehát a cikkben ismertetett tárgy, a melylyel kár volt a világot megijeszteni. Ha előzőleg egy tapasztaltabb halászt kérdezett volna meg a szerző, hamar megtudhatta volna, hogy tavasszal, a pontyok ívása után

A hal regevilága.

— A „HALÁSZAT” eredeti tárczája. —

Irta: *Bebercsi.*

(Folyt. és vége.)

A régi kor népe álmódóva állott meg a víz határinál és sokáig nem mert a tengerek mélyébe hatolni; a végteleben terjedni látszó tengert a föld végső határának nézte, mely az istenek hatalma alatt áll és a melyen túl már csakis a túlvilág következik.

Alig mer hajójával a vizekre szállni még Argó is, pedig neki Zeus szentelt berkéből maga vág jósló árbocot, mégis érzi, hogy egészen az istenek tetszésére van bízva jó, vagy balsorsa. A tengerenjáró hajós soha sem tudja, hol éri őt a vész, vagy hogy hol támad reá egy tengeri szörny.

A tengerek fő-istene, Neptunusz, csigából készült kocsját delfinek és tritonok vonják. Glaukosz is híres tengeri isten volt, ő azonban nem isteni származású, istenné avatása előtt csak egyszerű halász volt; midőn egyszer halait a hálóból a gyepes fűre kiöntötte, a halak a fűtől oly értelemre tettek szert, hogy a tengerbe vissza tudtak menni. A bámuló halász megkóstolta a fűvet s tőle maga is a tengerbe rohant, hol a többi tengeri isten őt legott társúl fogadta. Később Scylla iránt csillápthatlan szerelemre gerjed; meglesi a szép nőt fürdése közben, csodafüvet szór a vízbe, mitől a leány teste addig, ameddig a vízben áll, hallá változik és a szerelmes Glaukoszszal tovább él a tengerén. Scylla egy évig erős sziklaüregben lakott,

tizenkét halfarka volt, nagyokat kiáltott s a mellette elmenő hajóst elnyelé. Még nálánál is veszedelmesebb volt Charybdis, Neptun és a föld leánya, kit Jupiter Herkules gyermekeinek elrablásáért menykövel agyonsújt és tengerbe vet, hol iszonyú szörnyeteggé válván, a tenger vizét napjában háromszor gyomrába szívja és az örvénybe kerülő hajóst menthetetlenül elnyeli. Sok bajt okoz a hajósoknak Damastes künthi óriás is, ki a hatalmába került utasokat a tengerbe löki, míg az athénei erős Theseus a Vulkán fiától elragadott buzogánnyal le nem veri s a tengerbe szórja csontjait, hol azok veszedelmes szirtekké változnak . . .

Ugyaníly veszedelmesek voltak a hajósokra a Szirének, (Acheloo és Kalliope múzsa csodaszép leányai) kik az Itália és Szicília közti tengerszoros szigetén laktak s bájoló hangjukkal a hajókázókat magukhoz csábítva, őket szétszakgatták; egyedül Orpheus lantja képes diadalmaskodni feletük, — a hajósnép elragadó zenéje mellett nem hederít a Szirének dalára, mire azok a tengerbe ugorva, rettegett szirtekké lesznek. Még egy dalnok hangja zeng éneket a tenger hullámai felett s menekül a szirének gyilkos karjai közül, Árion, kit a kapzsi matrózok kincseért meg akarnak ölni, ő azonban oly szép dalba kezd, hogy minden szellő, hullám ráfigyel, a gyilkos horda elejti fegyverét s egy delfin jön elő, melynek hátán szerencsésen partra jut.

Ily felfogás mellett alig mert gondolni a régi kor embere a vizek mélyére, hogy merre volna tehát kutatni annak titkait, a melynek felületét még hajójával is csak áhítattal és remegve érinté. — Ezért a gibraltári tengerszoros felett kimagasló két

minden évben láthatók oly nagyobb példányok, a melyek apró vérszopó férgekkel ellepve vagy már elpusztultak, vagy ehhez közel állanak. Nem kellett volna tehát neki felfedezni azt, a mit mások már régen tudtak. Igen, de ha a cikkíró a mások tapasztalását figyelembe veszi s az ebben rejlő tanulságot a saját észleléseivel összeveti, akkor nem alkalmazhatja a sorok közé rejtett azt a vádat, a miért a cikk valószínűleg íródott, hogy t. i. a Balatonra nézve ártalmas a ma folytatott az a gazdálkodási rendszer, hogy idegenből hozott halanyaggal akarják azt benépesíteni.

Ám ha ez vád akar lenni, akkor eltérőleg ama támadásoktól, a melyek a Balaton halászati részvénytársulatot érik, ki kell jelentenünk, hogy szorosán vélt halászati szempontból a társulat igen is dicséretes munkát végez a behalásítással, mert a jelenlegi rendszernek épen ez a legfőbb érdeme. Érdeme, mert azzal nemcsak a halállomány direkt szaporítását mozdítják nagyban elő, de a *vérfelfrissülést* is, a minek szüksége pedig csakúgy megvan a halaknál is, mint bármelyik másik állatfajnál s a mire eddig soha sem gondolt senki. Ha azonban ily szállításoknál valaki a növendék-anyag megválasztásának fontosságát hangoztatja, azt kétségtelenül helyesen teszi, mert bizonyos, hogy vannak halbetegségek, a melyeknek behurczolása ellen védekezni kell. A védekezésnek legsikeresebb módja az, ha mellőzzük az inficiált tógazdaságokból eredő anyagot. Mivel a társulat igazgatósága erre előzetesen figyelmeztetve lett

s ez a vizsgálatot tudtommal a legalaposabban végezte, csak megnyugtathatom cikkírómat arra nézve, hogy eddigelé a Balaton halállománya e tekintetben sincs veszélyeztetve.

Balaton.

A horgászat.

A „Halászat“ számára írta:

Egy öreg horgász. (4.)

10. Különféle horgászati módok.

Az előzőekben a ragadozó halaknak természetes csali-val csalizott egyes horoggal való fogását ismerttettem. Van azonban ezeken kívül ugyancsak a ragadozóra irányuló horgászásnak még több módja is, a melyek közül néhányát a következőekben mutatok be

1. *A fenék- vagy éjjeli horog.* Áll egy erős 20—40 m. esetleg hosszabb kenderzsinegből — horoginból — a melyen 60—100 cm. hosszú patonyra erősített és jól kihegyezett horgok 1—2 méternyire vannak egymástól, mindenestre azonban olyan távolra, hogy mikor az in kifeszül, a horgok egymást ne érintsék s így ne bonyolódhassanak. Csali gyanánt leginkább apró halat, gilisztát, pióczát, avagy gróji sajtot szoktak használni, a mivel közvetlenül a kivetés előtt szerelik fel a horgokat.

A horogint úszó helyzetben, annak két végére erősített s vízmentesen elzárt palaczkok tartják.

A kivetés ladikból történik s két embert kíván, a kik közül az egyik evez, a másik pedig a horgot eresztí. Rendszerint nyáron és folyós helyeken alkalmazzák, oly módon fixirozva, hogy az egyik végét a fenékre sülyesztett nagyobb kőhöz, a másikat pedig a partra vert karóhoz kötik. Este rakják le és reggel járkák fel a zsákmány

hegyormon az egykor ott kalandozó Herkules emlékére oszlopokat emeltek s rájuk vészték, hogy: „Non plus ultra“ (Ne tovább!).

Egyedül a Trója ostromától visszatérő Ajax mer daczosan harcra kelni az istenek hatalma ellen és hajótörést szenvedve, káromkodva szírtre kap, hogy: „Az istenek daczára is megmenekszik.“ Minerva azonban villámmal sújtja le s belőle is egy hajósokat megfélemlítő szikla lett.

Egyiptom tengerentúli szomszédja, a bölcs phoenicziai nép az első, a ki lenéz a tenger mélyére; a sziklaszigetre épült Arád szomjan veszne, ha a tenger fenekére bocsátkozó bűvár forrásra nem talál. Börtömlőt erősítenek a forrás szájához és ez látja el vízzel az egész kis erődöt.

A dörgő és zavaros hangú óriások, az irtózatosszörnyetegek és sárkányok — képzelt — alakja mellett csak apró sáska-seregnek tűnik fel az, ami valóban létezik; alig lehet a mérhetlen távolból a dús vízi élet tükrében gyönyörködnünk; hangos szóval valónak hirdeti a legrégebb kor népe mindazt, ami rege, a valóság édenét azonban világot felforgató csatái letiporják.

A régi egyiptomiak a 18. dinasztiaiban tengerre bocsátott öt hajóval a phoenicziaiakhoz sok hányattatás után eljutnak, de nem sikerül magukhoz hódítaniok mindazt, amit később e szorgalmas nép a görögökhöz hajókázva önszántából ezeknek juttat. Az egyiptomiak akkor néhány csecsebecsén kívül Faraó thebai kertje részére csak 32 kosár fűszer-cserjét hoztak; hoztak azonban magukkal nagyszerű tengeri kalandokat, melyek közül csak holmi izleltető számba ment az Alibaba és a negyven

rabló rémes története és a hétfejű sárkányról szóló borzasztóság, a mely szerint a szörny egyes tartományok valamennyi szép lányát sorba megeszi. Egyiptom fia elötte nem is lehetett valami hihetetlen az, a mit a hajósok tengerentúli útjukról nekik beszéltek. Hallottak ők a khaldeaiaktól különbeket; ezeknek a hitregéje ismert ugyanis egy Bul nevű tengeri szörnyet, mely szinte kényszerítette a lakosokat, hogy neki mindennapra egy fiatal lányt vigyenek, a kiket azután sorba elnyelt, míg nem Isztubár vadásza le nem győzte.

A görögök mithoszában is megjelenik több ezekhez hasonló szörny; Trójára Neptun küld ily tengeri szörnyet, melynek Frigia lakói esztendőnkint egy-egy szűzet kénytelenítették prédául kitenni Herkules szabadítja meg e várost tőle, ép mikor Hesionét teszik ki neki áldozatul; a szép leány helyett Herkules csónakostul beúszik a szörny torkába és megöli azt. Minden nép legendája szól ily rettenetes sárkányokról, melyektől az elátkozott vidéket rendszerint valamely mesebeli hős menti meg. Még a szentírás sem ment e felfogástól, benne is van szó a vizeket őrző sárkányokról, a melyeknek fejeit a zsoltáros szerint a bosszúálló Isten rontja meg. Ezechiel pedig a korabeli egyiptomi Faraót nevezi sárkánynak, a ki fekszik az ő folyóvizének közepette.

Milyen jó világa lehetett akkori időben a halaknak, nem vetett még árnyat rájuk a felvilágosodottság szelleme. A hús patakok mentén elterülő erdők sűrűjét nem tarolta még le a fejszék éle, nem szabályozta még agyon vízbirodalmunkat a dirigáló mérnök háromszögletes tudománya, nem volt villamosság, nem volt dinamit s nem jártak rajta keresztül-kasúl a gőzhajók.

leszedése végett. Egészen véve inkább pecsenyehorgászat, mint sport, épen azért csakis hivatásos halásznak való.

2. *A dobott horog.* Fő alkotórészét egy 10—12 m. esetleg hosszabb erős zsineg képezi, melynek végén van az ólom súlylyal terhelt horog. A horgot megelőzi egy a zsinegre erősített és szabadon járó buktató, továbbá e felett egy fagyoló, minek folytán a horog járása a vízben kellőképen szabályozható.

A zsinórt jobbkezünkben karikákba szedjük, a buktatót a horogig leeresztve és mint a pányvát a csikós, a vízbe hajtjuk, végét pedig egy czövekhez kötjük. Egyszerre 4—5 ilyen horoggal lehet halászni, a parton ülve és várva a jó szerencsét.

3. *Az úszó horog.* Ez úgy készül, hogy jó erős, $\frac{4}{0}$ — $\frac{5}{0}$ számú rézhúr-patonyra erősített horgokat a víz mélységéhez mérten 2—3 láb hosszú innal felfűjt disznó- vagy marhahólyagra, avagy légmentesen elzárt palackokra kötjük és a nád szélén egymástól 1—2 öltre rakjuk le, mindig élő hallal csalizva fel a horgokat. Magunk a horogtól mintegy 40—80 méterre, de jól láthatólag, ladikon foglalunk helyet. Ha egyik-másik hólyagot, vagy flaskót tánczolni, iramodni látjuk, odaavezünk és kiemeljük. Legalább 10—15 ily szerszámot alkalmazunk egyszerre, ekkor nagyobb a valószínűség az eredményhez. Ez a horgászati mód azonban csakis álló vízben, avagy nádas helyeken, szélcsendes időben űzhető sikerrel.

E három előbb vázolt horgászatnál ajánlatos a csalihalnak egyik mell-úszóját ollóval levágni, mert így a csali, míg él, felszegen uszkál és maga körül forog, ezzel pedig a ragadozó figyelmét magára vonja.

4. *A fonó horog.* Folyó és álló vízben rendes horogkészség használatával alkalmazzák. A horgok — rendszeren 3 vagy 4 darab kettős, esetleg hármashorog — úgy csaliztatnak fel a szokottnál nagyobb élő hal alkalmazásával, hogy a hal kissé meghajlított állapotban legyen két horogra tűzve. A többi horog-triangel szabadon lóg. A buktató elmaradhat, de azért meg is lehet azt hagyni.

Folyó vízben a horgot közelünkbe eresztjük be és a víz sodrától hagyjuk vinni; midőn már 10—12 méterre elúszott, részint a zsinórkerék segítségével, részint a horogbot emelésével a csalit a víz ellen vontatjuk, miáltal a forgó mozgásba jön; műnyelven szólva: *fon*. Így húzzuk lassan közel és ismét eresztjük.

Álló vízben a horgot lehető messze dobjuk és azután lassan magunk felé vontatjuk. Ha a ragadozó kapott, úgy azonnal be kell vágni. A horog kidobását azonban tanulni kell. Folyó vízben könnyebb e horgászó mód; néha műhalat is szoktak csali gyanánt alkalmazni.

5. *Az emelő horgászat.* Szintén a rendes készletet használjuk, csupán a buktatót hagyjuk el.

A horog kettős horog, mely úgy lesz felhalazva, hogy egy fűzőtűvel a horog előrészét a száján tűzzük be és a csali farkán vezetjük ki, miáltal a horog két ága a csalihal szájához szépen alkalmazkodik.

Az így felszerelt horgot az ólom súlyestővel terhelt patonyánál fogva úgy kezeljük, mint a lesen álló halra irányuló fogásnál láttuk, azaz a horgot lassan a víz fenekéig bocsátjuk és azután ismét a vízszínig emeljük. Ha a ragadozó rajta vesztett a horgon, mit a zsinór rángásán veszünk észre, úgy időt engedünk neki és ha érezzük, hogy erősebben rántja, úgy bevágjuk a horgot. Ez a módja a horgászatnak legkivált csukára jár eredménnyel.

6. *A vontatott horog* 40—60 méter hosszú, vastag zsinegből áll, erős buktatóval. A part mellett evezve, tehát ladikról eresztjük el a zsinéget. A horog, miután élő

hallal van felcsalizva, ugyancsak a zsineg megrántása által áruja el, ha a hal kapott, midőn is a zsinéget jól megrántjuk. Inkább csónakázás, mint horgászat számba megy, legalább próbáltam, de mindig siker nélkül.

A horgászat egyéb módjával már nem akarom a szíves olvasót untatni és béketűrését kifárasztani. E helyett még egy pár jó tanácssal szolgálok szíves olvasóimnak, melyeket a vízparton horgászva szedegettem össze.

Sok czókmókkal ne induljunk a horgászatra. Sohase horgászszunk többel, mint egy horogbottal, mert ha van hal, úgy egy horog is elég, ha meg nincs, akkor tíz se használ. E mellett figyelmünk megoszlik és míg az egyik horgot figyeljük, addig a másikon elszalasztjuk az alkalmas pillanatot a kirántásra, más szóval, két szék közt a földre jutunk.

Egy zsinegre csak egy horgot tegyünk.

Fődolog, hogy szerszámunk jó és megbízható legyen és soha se ékeskedjen csillogó, avagy ríkító színű alkotórészekkel, czifrasággal.

Csendes viselkedés, higgadt, öntudatos magaviselet és türelem a horgászat három főkelléke; ezeket mindig szem előtt kell tartani.

Soha se túrjunk magunk mellett kibiczeket, ám ha olyan akad, a kit lehetetlen elküldeni, úgy okvetlenül magunk mellé ültessük s szivart dugva a szájába, igyekezzünk a tereferelésnek elejét venni.

A fogott hal tartására jobb a füzér, mint a zsák, mert ebben a hal, legkivált a süllő, melegebb időben hamar elfullad, míg a füzéren napokig is él, azontelül könnyebben vihető. Csupán a csukánál kell vigyázni, hogy el ne harapja, miért is annak mindkét állkapcsán kell a zsinéget keresztül szűrni.

A csalihalnak szánt kis hal tovább tartja magát kőedényben, mint bádognakában; onnan lehetőleg kis, apró szákkal szedjük ki, a vizet pedig többször újítsuk fel.

Folyó víznél mindig víz ellen horgászszunk, hasonlóképen a horog bedobása is víz ellen történjék.

Óvakodni kell a horogbotnak hirtelen és erős megrántásától, mert bármi erős legyen is a bot és zsineg, nagyobbacska hal megfogódása esetén okvetlen törik, szakad a szerszám.

Csalihalat legjobban erre készült és a kereskedésekben készen is kapható emelőhálóval fogni; ha azonban ilyen nincs kéznél, úgy kis u. n. *pisze*-horoggal; csak-hogy ezzel ritkán lehet alkalmas kis halacsákat szerezni.

Ha a hal nem akar kapni, úgy első sorban kíséreljük meg a horgot mélyebbre állítani és ha így se pedzi, úgy állítsuk fokozatosan sekélyebbre. Ha ez sem segít, próbáljuk a halat ingerelni azáltal, hogy a horgot hol magasabbra emeljük, hol sülyesztjük és csendesesen ide-oda vezetjük. Ám ha ez se vezet célhoz, úgy rakjuk össze a szerszámot, a csalit öntsük a vízbe és induljunk hazafelé. Mert azt tartja egy német vadász közmondás: *Es ist alle Tag Jagdtag, doch nicht alle Tag Fangtag.*

Minél nagyobb a hal, annál mélyebb vízben tartózkodik, kivált a harcsa.

A horognak sűrű kiemelése, hogy a csalit vizsgáljuk, vagy bármi más okból kerülendő, mert ezáltal csak elriasztjuk a halat.

Zavaros és mély víznél nem kell oly szigorúan magát a horgásznak fedve tartani, mint tiszta, vagy sekély víznél.

Óvakodnunk kell, hogy horogbotunk a vízbe jusson, mert ezáltal veszít rugalmasságából.

A zsinéget végzett horgászat után, mielőtt a kerékre

feltekerjük, előbb hagyjuk jól megszáradni, mert különben romlik és hamar szakad. A horgot szintén szárazra kell megtörölni, hogy meg ne rozsdásodjék. Téltre a szerszámot száraz helyen kell tartani és a lehető legjobban gondozni, mert csak így lehet benne alkalom adtán bízni.

Ovakodni kell, hogy árnyékunk a halászó vízre essék, kivált korra reggel és este. Lehetőleg úgy álljunk, hogy a szelet hátba kapjuk. A horgot mindig csendesen kezeljük, hogy a víz ne loccsanjon.

A horogin halászás közben feszesen álljon, hogy a megrántásnál a horog azonnal bevágjon. Zsinórkeréknek a sárga rézből készült multiplikátor és elzáróval ellátottat tartom legjobbnak.

Ha a horog oly mélyre hatolt a ragadozó torkába, hogy azt pusztá kézzel ki nem szabadíthatjuk, úgy szabadító villát, vagy ha ez nincs, egy darab pálczikát alkalmazunk, melynek végét ék alakúra kivágjuk és ezt a horog mellett lassan, egészen a görbületig vezetve, a horgot kissé lejjebb taszítjuk és oldalvást nyomjuk, miáltal a horog rendszerint megszabadul. Ha ez se segít, úgy legjobb a horgot benn hagyni, azaz lecsatolni és egy tartalékhoroggal a szerszámunkat kiegészíteni.

A régi német horgászati »tankönyvek« egész csomó mindenféle olyan szert ajánlanak, a melyekkel mindenféle halat biztosan a horoghoz lehet édesgetni. Így a többek közt ajánlják a macska, vagy a házi nyúl húsát lisztel, mézzel keverve, birkavért stb. Csalogatóul pedig minden kigondolható mixtúrát, birkabelet, gém-olajat, azaz a gém zsíráját, marhatrágyát, vérrel és csírázott zabbal keverve. Kőolajat és más illó olajokat, sőt még kenyérhaj-pasztát assa foetidával is.

Mindezeket próbálják meg ők. De azért egy recipét kuriózum kedvéért mégis leírok, talán megpróbálja valaki.

Öreg, romlott, penészes, nem sós sajtot apróra reszelünk, ehhez öntünk faolaj alját és pedig annyit, hogy az egész híg pépet képezzen. Ehhez teszünk omlón egy kis kámfort és pedig ha a pép $\frac{1}{2}$ kiló, 8–10 grammot, a mely azután a péppel jól erősen összedörzsölendő. Ekkor annyi búzakorpát keverünk hozzá, míg a keverékből kis golyócskákat lehet formálni. Ezeket a golyócskákat azután a kiszemelt horgászó helyre szórjuk el egy nappal a czélba vett horgászat előtt. Szerzőjének állítása szerint *hihetetlen* mennyiségű mindenféle halat csábít ez az élvezetes mixtura az illető helyre.

Ezzel bevégeztem cikkemet, azzal az óhajtással, hogy bár sikerült volna szíves olvasóm közül minél többek érdeklődését e nemes sport iránt felkelteni, illetőleg annak üzésére megnyerni.

Bátran állítom, nem bánja meg.

A halak ivóképessége és fejlődése.

A téli álmom időszakán kívül, mely úgy a ragadozó, mint a nem ragadozó halaknál hosszabb-rövidebb ideig tart, meglehetősen azonos életmódot folytatnak a halak. Az életmód egyöntetűsége különösen az élelem megszerzésén irányuló törekvésben nyilvánul, minek a halak életük javarészét szentelik. Mindenkor, a midőn a hal ide s tova uszkál, élelem és zsákmány szerzésére törekszik. Sőt azt mondhatjuk, hogy a hullámokkal való játszás, a víz színe fölé való ugrálás közben is ugyanezt teszi, mert még ilyenkor sem kegyelmez az eléje kerülő zsákmánynak.

Csodálatos és lényeges változás csak az ivási időszakban áll be, a mikor is felette érdekes sajátságokat mutat. Így a legbékésebb természetű halak ebben az időben veszekedőkkel, a lomhák viszont a legélénkebbekké lesznek. A ragadozók az ivási időszakban általában kevésbé veszélyesek s gyakran megesik, hogy még a legkedveltebb zsákmányra sem hederítenek és teljesen érintetlenül hagyják. Más halak ismét, melyek rendszerint a mély vizeket járják és ezért csak nagy ritkán láthatók a víz felszínén, bizonyos vándorlási ösztön által hajtva, a felszínre emelkednek és vándorútra kelnek. A vándorlásoknál szintén egy különös sajátságot tapasztalunk, a mennyiben egyes halak az álló vizekből a folyókba tartanak s messze földre vándorolnak ivásukra, hogy ott alkalmas helyet keressenek. Eme vándorlás alatt, melyet egyes fajok egyenkint, mások ismét nagyobb csapatokba verődve végeznek, a halak száma rendkívül megapad, mert hogy könnyen foghatók, ilyenkor nagy részük a halászok zsákmányává lesz.

A halak nem azért vándorolnak, mintha az élelem kevesbedett volna tartózkodásuk helyén, hanem hogy hódolva a szülői gondoskodás ösztönének, oly helyeket keressenek, mely szaporodásukra s ivadékaik fejlődésére teljesen alkalmas. Vándorlásuk ép oly kevéssé függ össze az évszakok változásával, mint a vándormadaraknál.

Az ivás idején a hal életmódja és egész lényege megváltozik. A mint az állatok ivarérettségének kora beköszönt, ikrások és tejesek útra kelnek, hogy a tengerből, vagy a hidegebb állóvizekből a magasabb fekvésű vizekbe vonuljanak, a hol azután ivartermékeiket lerakva, ismét régebbi tartózkodási helyükre térnek vissza. Valamint a tengert lakóknak a folyókba való vándorlását a szaporodási ösztön eredményezi, azonban ezen alapul más fajtáknak az a tulajdonsága is, a melyiknél fogva az édes vízből a tengerbe törekszenek ivásuk idején. Így vándorol az ángolna a folyókból a tengerbe, a lazac a tengerből a folyókba.

A lazac vándorlását annyival előbb kezdi meg, minél hosszabb utat kell megtennie az illető folyó forrásvidékén kinálkozó alkalmas ivóhelyig.

A Keleti-tengeri lazac körülbelül májusban mutatkozik a brak-vízben, hogy innen kezdje meg vándorlását. Vándorlása közben hihetetlen számú és nagyságú akadályt győz le és néha heteken át vesztegel egy helyen, hogy a haladásának útját álló akadály legyőzéséhez megfelelő vízállást kapjon.

A teljesen kifejődött lazacokhoz rendszerint nagyszámú fiatal lazac csatlakozik, melyek a vándorlás alatt amazoknak mintegy kíséretét képezik. Rendszerint a vándorlást a világosabb színű ikrások, az úgynevezett ezüst lazacok kezdik meg, csak később követik ezeket a tejesek. Utjuk végcélját képező ivóhelyeken a lazacok csapatokra oszlanak, mely csapatok rendszerint egy kifejődött ikrásból és néhány fiatalabb, tehát kisebb tejesből állanak. Az ikrás a sekély és kavicsos helyeken meglehetősen nagy mélyedést váj ki, melybe 6 mm. átmérőjű, narancssárga ikráinak egy részét elbocsátja, mire a tejes nedvének ráeresztésével azokat megtermékenyíti, annak utána pedig kavicscsal gondosan betakarja.

Ezt az eljárást mindaddig ismétlik, míg az ikrás teljes készletét, mintegy 10–20.000 ikrát különböző helyen le nem rakta.

Az ivás befejezése után a lazacok ismét útra kelnek s visszatérnek a tengerbe.

A víz hőfoka szerint mintegy 90–120 nap múlva

az ikrából életre kelnek az apró lazacok, melyek egy év alatt körülbelül 12 cm. hosszúságra megnőnek, mikor úgy látszik elég erősek arra, hogy ők is kövessék szülőiket a tengerbe. Itt azután a kedvezőbb táplálkozási viszonyok folytán gyorsan nőnek és mintegy 2 év alatt annyira fejlődnek, hogy kísérő személyzetként ezek is megkezdik vándorlásukat az ívóhelyek felé.

A halak ívása nincsen bizonyos évszakhoz kötve, hanem az folyik úgy télen mint nyáron, aszerint, amint az illető faj ívása hidegebb vagy melegebb időt követel. Eszerint megkülönböztetünk *téli* és *nyári* ívású halakat. A halak ikráinak száma felette változó, ezer és több millió között ingadozik.

Így a pisztráng 1—2, a czompó 70, a csuka és a ponty 100, a süllő 200 ezer, a tok 1 millió ikrát, egyes tengeri halfajok pedig, mint pl. a *Hypoglossus vulgaris* 3, a *Gadus morhua* 9 millió ikrát rak le körülbelül. A felsorolt szám adatok eléggé igazolják, hogy a halak óriási termelő és szaporodási képességgel bírnak. És így ha a lerakott ikrák mindegyikéből tényleg hal is lenne és az megnőne, akkor bizonyára nem volna a föld kekségén elegendő víz, mely eme milliárdokra menő halakat befogadni képes lenne. Az ikrák lerakása különbözőképpen történik. Így a lazac és pisztráng a kavicsos, mások viszont az iszapos helyeket keresik fel előszeretettel és ott ívnak le, míg végre ismét mások a víznyéyekre és kövekre rakják le ikráikat.

A nyári ívású halak, különösen a tavakban tenyésztett pontyok, íváskor magasabb víz hőmérséketet igényelnek. Az ívó tavakba kihelyezett pontyok megkívánják, hogy a víz hőfoka 15.5° — 16° R. legyen és pedig annyira, hogy ha a víz hőfoka ennél alacsonyabb, az ívás egészen el is marad.

A halak ívása lényeges összefüggésben van az időjárással. Erős zivatarok és azt követő esetleges hűvös esők, melyek a víz lehülését eredményezik, rendszerint visszakergetik a tavak fenekére az ívni készülő halakat, mely körülmény ilyképen az ívást részben zavarja, részben pedig teljesen megakasztja. Normális viszonyok között és ha zavaró körülmények nem lépnek fel, a tóban tenyésztett pontyok május hó második felében ívnak meg. Ekkor az ivarérett pontyok és általában ezekhez tartozó többi halfajok is a laposabb helyeket és partszéleket keresik fel, hol azután az ívást megelőzőleg víg hanczurozás, fürdés folyik. A csukák össze-vissza úszkálnak, testükkel egymáshoz surlódnak, farkúszonyáikkal vígan csapkodnak, mialatt kibocsájtják ikráikat és tejüket. A pisztráng farkúszonyával kisebb mélyedést váj, abba rakja ikráit és a tejes ott termékenyíti meg azokat. A *Coregonusok* (egy lazacfaj) párosával maradnak együtt és testüket kellő pillanatban egymáshoz fordítva, a víz fölé ugranak és egyidejűleg bocsátják ki ikrájukat és tejüket.

A legtöbb hal enyhe és szép időjárás mellett éjnek idején ívik meg. A halak teje az ivarérettség korában kocsonyaszerű és színre nézve fehér; később vízzel vegyülve tejfelszerű folyadékká oldódik. A feloldott tejben millió és millió apró magszál van, melyben, — mihelyt az a vízbe jut, — megannyi élet keletkezik.

Eme magszálak alakra nézve gombostűhöz hasonlítanak, amennyiben gömbölyű fejük és vékony farkszáluk van. A farkszálnak folytonos kígyózdó mozgása folytán a magszál haladni képes. eljut az ikrához és abba behatolván, a megtermékenyítést eszközli. A magszálak mozgékonyasága azonban korlátolt és a mely pillanatban az megszűnik, attól kezdve többé sem nem életképes, sem nem termékenyítőképes. Ennél a körülménynél fogva a

tulajdonképeni megtermékenyítésnek gyorsan kell végbemenie. Mihelyt a tejesek tejüket elbocsátják, a magszálak igyekeznek az ikrákba behatolni és pedig akkép, hogy a magszál apró farkszála az ikra belsejébe fúródik, miáltal egy benső egyesülés történik. Ezt a természet megkönnyítette akképen, hogy az ikra falát kisebb nyílásokkal látta el, a melyeken át víz tódul az ikrába s ezzel együtt behatol a magszál is. Amint a magszál egyesül a csira magvával, az ikra megtermékenyül és fejlődésképes lesz. Ha azonban a hím tejét elkésve bocsátja az ikrára, úgy hogy az vízzel már teleszívta magát, a magszálak már igen nehezen, vagy nem is képesek az ikra burkán befuródnival s így a megtermékenyülés elmarad.

A millió számra lerakott ikrának egy igen tekintélyes része megtermékenyítetlen marad, sőt a megtermékenyítetteknek is csak kis része jut a fejlődés további stádiumába, minthogy számtalan körülmény és tényező hat a fejlődésre zavarólag. Ezer és ezer ikra jut a hullámverés által szárazföldre, mások túl mély vízbe jutnak és ismét mások beiszapoltatnak és így pusztulnak el. Ezenkívül számtalan állati ellensége van az ikrának, melyek azt megeszik, elpusztítják és így lényegesen kevesbítik azok számát. Ezenkívül a levegőhiányban szenvedő ikrák könnyen megpenészednek s ez a penész különösen azért rendkívül veszedelmes, mert igen fertőző, a legnagyobb gyorsasággal terjed át az egészségesekre is és azokat is rövidesen tönkreteszti.

Jóllehet nagy ellentálló képességgel bírnak a halak ikrái, mégis óriási pusztulásnak vannak kitéve és így, mint már említettük, az egésznek csak egy kis töredéke fejlődik hallá. A megtermékenyített ikrák továbbfejlődésének feltételei, hogy kellő melegség és nedvesség, valamint kellő mennyiségű levegő álljon az ikrák rendelkezésére azért, mert a fejlődő ikra szénsavat választ ki, a benne élő embrio pedig élenyt igényel.

Az ikrák fejlődéséhez megkívántató víz hőmérsékét különböző, aszerint, amint a halak téli, avagy nyári ívásúak. Az egyes halfajok ikrái, mint pl. a pisztrángé, már alacsony hőfoknál fejlődnek, ellenben a pontyói viszont aránylag magas (15.5° — 18° R.) hőfokot kívánnak.

A legtöbbnyire gömbölyű alakú ikra a szikból és az ikra héjából vagy burkából áll. Az ikra szikje lehet sárgás, vöröseskékes, zöldes, továbbá többé-kevésbé átetsző, avagy víztiszta. Kétféle anyagból áll és pedig egy fehérrye és olajszerűből, vagyis a fejlesztő és a tápláló szikból. A megtermékenyített ikra szikjéből csak egy rész fordítatik az embrio fejlesztésére, míg a maradék, mint tápláló szik, az embrio által felszívatik. Ha már most az ikrában fejlődése befejezéséhez jutó embrio éretté lesz és a tápláló sziknek mintegy felét elfogyasztotta, áttöri az őt körülzáró ikra burkát és megjelenik az igen apró, csaknem átlátszó, hosszukás halacska, melynek hasán a tápláló szik maradéka körte alakú zacskó alakjában van megerősítve; ez kezdetben az apró halacska táplálékátára.

Hosszabb-rövidebb ideig a táplálás kizárólag a tápláló zacskóból történik és igen jellemző, hogy ezen idő alatt a halacska a víz fenekén mozdulatlanul tartózkodik, egyedül mellúszonyait mozgatja azért, hogy a vizet mozgásban tartva, a légzéséhez szükséges levegőt felfrissítse. A kis halaknak az ikrából való kikéltése különböző idő alatt megy végbe. Egyes fajok 6—10 nap alatt, mások csak hónapok múlva kelnek ki. Mihelyt azután a tápláló zacskót felemésztették, azonnal kezdődik a létért való küzdelem, a táplálék keresése, a mely táplálék eleinte kizárólag csak mikroszkópos szervezetekből áll. K.

HALAINK.

(Folytatás.)

Irtá: Kohaut Reasó.

I. rend: Csontoshalak (Teleostei).

Család: *Pontyfélék (Cyprinoidei).*

17. nem: Domolykó (*Squalius Bonaparte*). A két sorban álló torokfogak koronája kétoldalt összenyomott, kampós; képletük 2.5–5.2. A csúcsba nyíló száj bajusznélküli; a fej vaskos, a test hengeres; a halpénzek meglehetősen nagyok. Ezen nemből hazánkban két faj található.

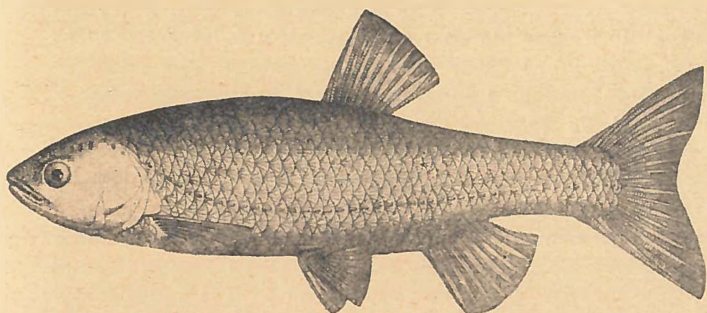
1. faj: Fejes domolykó (*Squalius dobula L.*) A fej széles, a homloktájéján majdnem olyan széles, mint a fej hosszának fele; a szájhasadék a hátsó orrlyukig ér. A hátúszó az oldalon 16-ik halpénze fölött kezdődik. Hasúszószárnyak és alsóúszó élénk vörös színű. Alsóúszó domború széllel.

Halpénzek: 7–8/44–46,3–4.

Úszószárnyak: Ht 3,8; M 1/16–17; Hs 2/8; A 3/7–9; F 19.

Széles feje, gömbölyű háta, valamint öblös és ferdén álló szája által elég jól megkülönböztethető rokonaitól.

A test magassága $4\frac{2}{3}$ –5 szőr, a fej hossza $5\frac{1}{3}$ -szor foglaltatik a test egész hosszában. A szem aránylag nem nagy. A hátúszó valamivel a test hosszúságának felén túl ered és jóval magasabb mint hosszú; hátrafelé nincsen nagyon ferdén lemezve, úgy hogy utolsó sugarai hosszabbak mint az első sugarak fele. Az alsóúszó jóval a hátúszó vége mögött kez-

Fejes domolykó (*Squalius dobula L.*)

dődik, hátsó széle domború. Hossza megegyezik a hátúszó hosszával, de magassága csekélyebb mint amazé. A hasúszószárnyak valamivel a hátúszó kezdete előtt erednek. A farkúszó jókora nagy, bemetszése nem mély, alsó karélya valamivel hosszabb a felsőnél.

Színre nézve háta barnás- vagy feketés-zöld, oldalai világosabbak, sárgás vagy ezüstös fényűvel, melle vöröses fehér. A pofák és a kopoltyúfedő vöröses aranyszínűek. A hát- és farkúszó feketés, mellső részükön vöröses árnyalattal; A hasúszószárnyak és az alsóúszó élénk vörösszínű; a sugarak sötétebbek mint a közöttük levő hártya. Minden egyes halpénz szabad széle és közepe feketés színű.

Nagyságra nézve nálunk eléri a 40 cm; súlyra nézve 1 kilónál is többet. Külföldi lelőhelyekről jóval nagyobbakat és súlyosabbakat emlegetnek.

Ívik májusban, júniusban.

A folyó és álló vizeket — még a hévizeket sem véve ki — egyaránt kedveli; különösen fiatalabb korában messzire felhatol a hegység vizeibe, melyeknek lassabban folyó helyein olykor százával lehet találni; ilyenkor férges és vízi rovarok képezik fő táplálékát. Nagyobbra nőve felkeresi a mélyebb vizeket s mint falánk ragadozó nemcsak kisebb halakat, de még békákat és egereket is eszik; bő táplálék mellett gyorsan nő, úgy, hogy évente $\frac{1}{2}$ kilóval szaporodik a súlyuk.

Húsát nem becsülik sokra.

Egész Középeurópában az Uralig mindenütt közönséges, ellenben Nagybritanniában igen ritka.

Népies nevei: Domoskó, Egérfogó, Fejeshal, Jászponty, Nagyfejű hal, Száp, Telen, Telény, Tomolykó, Tömpekeszeg stb. Chyzer szerint a zempléni tótok *jalyecz*-nek hívják.

Németül: Altel, Aitel, Dickkopf, Döbel stb.

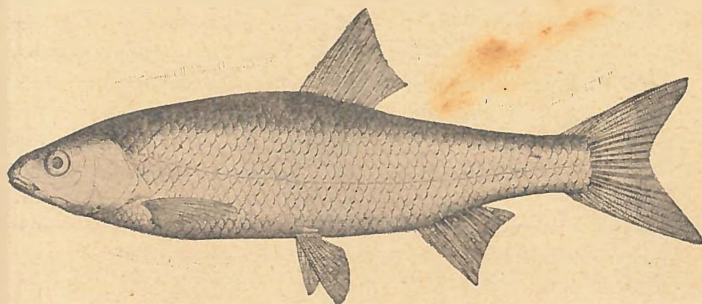
2. faj: Nyúldomolykó (*Squalius lepusculus Heck.*) A fej és a test kétoldalt kissé összenyomott; a szűk száj alulálló; a többé-kevésbé domborodó orr túlér a szájon; alsóúszó homorú széllel.

Halpénzek: 7–8/47–52/4.

Úszószárnyak: Ht 3/7; M 1/16–17; Hs 2/8; A 3 8–9; F 19.

Az előbbeni fajhoz hasonló, de a megnyúlt test, a hegyesedő orr és a rövid jellemzésben már említett bélyegegek által atól megkülönböztethető.

A fej hossza $5\frac{1}{3}$ – $5\frac{2}{5}$ -szőr foglaltatik a test egész hosszúságában. Szeme aránylag kicsi. A kicsi száj csak az orrlyukak alá terjed. A hátúszó körülbelül a test hosszúságának felében ered és majdnem $\frac{3}{4}$ -del magasabb mint hosszú. Az alsóúszó jóval a hátúszó vége mögött kezdődik, alig magasabb mint hosszú, hátsó széle homorú. A hasúszószárnyak csak kevéssel a hátúszó előtt állanak; a farkúszó nagy, két karélya egyenlő nagy.

Nyúldomolykó (*Squalius lepusculus Heck.*)

Színre nézve az egész hal életben úgy ragyog, mint a csiszolt acél; hát- és farkúszó fekete, oldalai sárgás, majd fehér. A páros úszószárnyak és az alsóúszó sárgásak, vagy halovány narancs-vörösek.

Az előbbinél mindig jóval kisebb; 20–25 cm.-nél csak kivételesen nő nagyobbra.

Ívik márczius és áprilisban.

Az álló és folyó vizeket egyaránt kedveli; ügyesen gyorsan úszik és gyakran kiveti magát a víz felszínére fölé. Tápláléka férges és mindenféle rovar.

Húsát nem becsülik sehol valami nagyra.

Középeurópa és Nagybritannia számos folyóiban honos; állítólag Franciaország déli részében és Olaszországban is találták. Bár nagyon valószínű, hogy hazánkban is elég gyakori, előfordulására nézve kevés a biztos adat. Chyzer a Bodrogból említi, én Lendl intézetében látiam példányokat, melyek a Szamosból kerültek oda.

Chyzer szerint Zemplénben (S.-A.-Ujhely) jásznak nevezik. Egyéb népies nevei nincsenek.

Németül: Hasel, Häsling, Nösling, Angelfisch, Märzling stb.

TÁRSULATOK.

A „Torontál-bácsi“ halászati társulat f. évi július hó 16-án alakult meg Nagy-Becskereken. Ez a társulat Török-Becse, Ó-Becse, Bácsföldvár és Csurog községek határában, a borjasi átmetszés által keletkezett mintegy 810 kat. hold kiterjedésű holt Tiszára vonatkozik. A megjelent érdekeltek egyhangulag a társulás mellett foglaltak állást és nyomban letárgyalták az alapszabályokat is. Elnökké közfelkiáltással Rohonczy Gedeon nagybirtokos, országgyűlési képviselő választott, ki azt a legnagyobb készséggel el is fogadta. Az üzemterv a speciális viszonyokra való tekintettel a legközelebbi közgyűlésen fog megállapítani, úgyszintén akkor választják meg a társulat igazgatóját is. *K.*

A „Bény-Gramtoroki“ halászati társulat július hó 19-én Esztergomban, Geiger Ferencz társulati elnök elnöklété alatt tartotta első rendes közgyűlését. A tárgysorozat szerint kihirdették a kormányhatóságilag jóváhagyott társulati alapszabályokat, melyek sokszorosítva a társulati tagok részére megküldendők. Letárgyaltatták a társulat üzemterve. Megállapították az évi költség-előirányzat, mihez képest a tagok évi járuléka gyanánt katasztrális holdanként 6 fillérnyi összeg vettetett ki. *K.*

A Marosvízi halászati társulat f. évi július hó 24-én tartotta Aradon gróf Zsilinszky Róbert elnökletével első rendes közgyűlését.

Elnök a nagy számban megjelent érdekelteket üdvözlőlvén, mindenekelőtt Aradmegye alispánjának hozzáintézett átiratát olvastatta fel, a mely szerint a földmivelésügyi minister úr a társulat alapszabályait s üzemtervét 31706/901. sz. rendeletével jóváhagyta, a társulat tehát működését tényleg megkezdheti. Megállapítván a gyűlés határozatképességét, kezdetét vette a tárgyalás.

Mindenekelőtt elhatározták, hogy az alapszabály s üzemterv megfelelő számban sokszorosítottván, a társulat minden egyes tagjának megküldessék; hogy pedig a társulat működésének megkezdése minél szélesebb körben tudomásra jusson, megbízották az igazgató, hogy a társulati üzemterv kivonatát hirdetmény alakjában az összes közigazgatási hatóságoknak azzal a megkereséssel küldje meg, hogy függesztessék azt ki minden községben.

Elnök előterjesztésére a jövőben való hasznosításra elvül mondták ki, hogy a társulat hatáskörébe tartozó vízterületet lehetőleg maga a társulat értékesítse egységesen. Megbízott ebből kifolyólag az igazgató, hogy a fennálló bérleti szerződések lejáratára vonatkozó adatokat beszeresse, azokat a választmánynak mutassa be; a választmány pedig intézzen kérdést az illető jogtulajdonosokhoz, hajlandók-e vízterületüket a társulat kezelésébe átengedni? Amennyiben egyesek az üzemterv 3. § értelmében külön óhajtanák vízterületüket értékesíteni, vizsgálja meg a választmány, vajjon megvannak-e az azt megengedő feltételek.

Az orvhalászat megakadályozására bevonandók az ellenőrzésbe az uradalmak mező-őrei s a vízi-társulatok gát-őrei; a részletes intézkedéssel az igazgató bizatik meg.

Utasítások a választmány végül, hogy a mutatkozó szükséglet szerint a legközelebbi közgyűlés elé költségirányzatot terjesszen elő, kimondatván már most, hogy a fedezetről vízterület szerinti kivetés útján fog a társulat gondoskodni *p.—*

VEGYESEK.

Hogyan kezeljük a jegelt halakat? Egy szakfolyóirat írja a következőket: Sokan azt tartják, hogy a fogyasztott hús, madár és hal, főzésre csak úgy alkalmas, ha előbb vízzel megtöltött edényben néhány órán át felenged. Mások ismét azt állítják, hogy a fagyasztott árút tűz mellett kell felengedni hagyni s

csak azután főzésre használni. Egyik is, másik is téves nézet, mert legbiztosabb eljárás az, ha a jegelt árút minél lassabban hagyjuk felengedni, a mihez legalább 3 nap szükséges, de nem árt 4 nap sem. A lap csodálkozik azon, hogy a kereskedők miért nem teszik a vevőket erre az eljárásra figyelmessé, hiszen valószerű, hogy ezzel a jegelt árúczikk nagyobb kelendőségnek örvendő, mint manapság, mert a megfagyott árúnak lassan történő felengedése mellett soha sem kapná azt a kellemetlen ízt, a mi az árúnak hirtelen felengedése mellett elkerülhetetlen és melytől a vevő közönség teljesen méltán tartózkodik. *K.*

A szivárványos pisztrángról egy igen érdekes közlemény jelent meg az „Allg. Fischerei-Zeitung“ ez évi 13. számában, melyet, mint a helyes megfigyelés példáját, különös figyelmébe ajánljuk érdeklődő olvasóinknak azzal a kéréssel, hogy hazai viszonyaink között tett hasonló tapasztalataikat velünk közölni sziveskedjenek. — Köttl I., a kinek Felső-Ausztriában Redl-Zipf-ben van európaszerte ismert pisztrángtenyésztő telepe, írja, hogy a szivárványos pisztrángot már 1885-ben kezdte tenyésztetni oly sikerrel, hogy 1890-ben a bécsi internacionális halászati kongresszuson a leghatározottabban eredményesnek jelentette ennek az akkor még egészen új hálnak a meghonosítására célzó törekvéseket. Azótától e halat a Vöckla folyóban igen szép sikerrel tenyésztik; a Vöckla folyónak tulajdonában lévő mintegy 6 kilométer szakaszán a hal teljesen meghonosodott. A Vöckla pisztrángos víz, de már a pénzes pér is lakja; néha egy-egy galócza is elfordul benne. A tulajdonába tartozó szakasz felső határán két nagy duzzasztó gát van, a melyek felett eddig még szivárványos pisztrángot nem fogtak. A gátak alatt azonban azon a 6 kilométer vonalon négy év óta évenként 1500–2000 darabot halásztak ki. A halak ivását többször megfigyelte. Iváskor a Vöcklából nagyon szeretnek egy kisebb mellékpartokba vonulni, a melynél nem egyszer kifogtak egy nap 60–70 db. ivarérett szivárványos pisztrángot. *p.—*

Halászkok oktatása. A német tengerhalászati egyesület által szervezett és fentartott halászkiskolák örvedetesen fejlődnek. Az első ily iskola 1899-ben Finkenwerderben állították fel s ma már az északi tenger mentén 6, a keleti tenger mellett pedig 10 ily iskola működik. Míg ezek az iskolák főleg a hajózási szakma köréből nyújtanak oktatást, addig külön szervezett mentőtanfolyamokon a balesetknél szükséges első segély nyújtására képesítik a halászokat. Eddigélé 38 helyen tartottak ily irányú tanfolyamokat és pedig az északi tenger mentén 6 helyen, a keleti tenger mellett pedig 32 helyen. Az oktatás a halászokra nézve teljesen díjtalanul történik.

Új halastavak. Annak igazolására, hogy tógazdaságaink leginkább ott terjednek, a hol eredmények mutatják ezen termelés hasznosságát, szolgálhat a legújabban tervbe vett két tógazdaság is. Az egyik Mocsán, a primási uradalomban levő ősi eredetű tónak helyreállítására vonatkozik, a mire nézve a felvételek már meg is történtek. A másik Somogy megyében, Felső-Segesden, gróf Széchenyi Bertalan birtokán tervezetik egy olyan kedvező alakulását, de erősen elmocsárosodott völgyben, a mely az ilyen módon való hasznosításra különösen alkalmasnak látszik. Erre nézve a felvételek küszöbön állanak. Az előbbinek kiterjedése 187 kat. hold, az utóbbié szintén lesz mintegy 150 hold; amaz a tatai és igmándi, emez pedig az iharosi és a lábodi tógazdaságok közelébe esik.

BEKÖTÉSI TÁBLÁK

a „HALÁSZAT“ 1. és 2. évfolyamához kaphatók kiadóhivatalunkban darabonként 2 koronáért.

